

A diák, aki rosszul olvasott

A kisfiú odaóvatoskodott az ajtóhoz, és fülére tapasztotta a nekitámasztott üveg pohár talpát. Így felerősítve hallotta a szomszéd szobában fojtott hangon folyó beszélgetést. Látszott, hogy nem először alkalmazta ezt az egyáltalán nem illendő eljárást.

Egyszer már jól el is náspángolták egy hasonlóan illetéktelen hallgatóság miatt. Akkor orvosi fülhallgatóval kísérletezett. A roueni kórház épületében, ahol a lakásuk is volt, tucattal találhatott ilyet. Apja kollégái mind jól ismerték, szabadon kódoroghatott mindenfelé. Csak alig egy-két részleg volt számára tiltott hely. Nem gondolta, hogy Doux doktornak olyan hamar hiányozni fog az a műszer. Arra meg végképp nem számított, hogy emlékezni fog: a főorvos kisebbik fia kujtorgott utoljára arra felé. Mindkét fülében benne volt a hallgatósárá, így nem hallotta meg időben édesapja lépteit... Azt sem mondhatta, hogy éppen orvososdit játszik (pedig annak apja nagyon örült volna), hiszen tetten érte. Láta a kulcslyukra tapasztott műszert, s azt is, hogy a szőnyegen térdepelve feszülten hallgatja a másik szobából kiszűrhető párbeszédet. Nem lehetett kimagyarázni.

Az üveg pohár jobb megoldás. Az egyik fülével időben meghallhatja a közeledő lépteket. Másrészt meg ki kételkedhetne abban, hogy éppen vizet ivott, vagy limonádéért indult?

- Nem illik hallgatózni – ötlött eszébe a tiltás. Azonnal elnyomta azonban egy másik égető kérdés. – Miért? Mást kibeszélni talán ildomos, mint ezek teszik odaát?

Az „ezek” alatt tulajdon édesanyját és annak tudálékos nővérét, Florence nénit értette... Eljátszani – szötte tovább iménti gondolatát –, hogy mennyire szeretjük a fiút, s biztatni: majd csak kinövi a bajt, aztán meg a háta mögött egy követ fújni azokkal, akik ostobának mondják? Illik ilyet tenni? Amikor idáig jutott, mindig felmentette magát. Úgy ítélte meg, hogy a hallgatóság csupán védekezés a részéről. Tudnia kell, hogy hányadán áll a rokonsággal... Meg azzal a „problémával” – apja szerint „elmekóresettel” – ami miatt mindenki őrajta köszörüli a nyelvét, vagy lesajnálja. Mert hiába kérdez az ember a felnőttektől bármit is, nem felelnek őszintén semmire. Legföljebb csak olyan bugyutaságokat mondanak, hogy „mire katona leszel, elmúlik”, vagy „hidd el, a Jóisten tud rólad”. Még Julie is, a kis ápolónő, aki később cselédnek szegődött a családjukhoz, s aki igazán szerette, ő is csak ilyenekkel ütötte el az ön-sajnálkozást: „Ugyan, fiatalúr! Türelem! Idővel majd minden helyreáll.”

Na hiszen! Kellene csak neki pironkodnia az osztályban, amikor Dubois tanár úr olvasásra szólítja fel. Elég csak annyit mondania. „No, Gust, folytasd tovább!” – menten nyerít az egész osztály. Még meg se szólal, máris gúnyolni kezdik. Sértőket mondanak rá előtte és utána is. Mintha háborodott lenne pusztán azért, mert a hangok összekeverednek a torkában, a betűk táncot lejtenek, gonoszul összefogózkodnak szemei előtt.

Hiába mondja a tanár úr, hogy „Elég legyen ebből a cirkusból!”, csak másodpernyi csendet teremt. Amikor először, másodszer, sokadszor gabalyodik össze a nyelve a betűk kiolvasásakor, menthetetlenül újra megnyílnak a pokol kapui. Az meg olyan volt a számára, mintha hátba szúrták volna, amikor egyszer kegyelemkérőn felnézett a könyvből, s észrevette, hogy a tanár úr is csak nagyon nehezen képes visszatartani a mosolyát...

Szerencsére azért többnyire hamar megszánja, előbb véget vet a szenvedéseinek, mint hogy az oldal alá érne. Néha meg a véletlen is a kedvére játszik. Már kétszer is előfordult, hogy két lap valahogyan pont nála ragadt össze a tanári noteszben, s Dubois úr nem vette észre, hogy átlapozza a nevét.

Voltaképpen nem is kell felolvasás ahhoz, hogy csúfolkodjanak. Káposztafej, vízfejű, meg más efféle rondaságokat mondtak rá az óráközi szünetekben. Csak kellene Julie-nek hallgatnia ezeket a válogatott sértéseket, majd nem mondaná, hogy „Az idő mindent megold, fiatalúr!” Ő legalább odacsaphatna... Nekem azt sem szabad – sajnálkozott magában.

– Mit képzelsz magadról, édes fiam?! Hogyan hozhatsz ilyen helyzetbe? Egy főorvos fia nem tehet ilyet! Engem is lejáráttal az ilyen magatartással – feddte meg az apja, amikor az igazgató úr bekérte.

Pedig csak egy pofont adhattam – emlékezett vissza –, Jean-Paul azonnal elterült. Aztán meg futott beárulni. Apa azt mondta, hogy „Ez nem eljárás, Gust!”.

– Intelligens ember először is nem ad alapot rá, hogy gúnyolják. Tanulj meg tisztességesen olvasni! Ha majd nem mekegsz-makogsz, a csúfolódás is elmarad. Másodszer: az ember ne hagyja magát provokálni, hacsak nem bizonyos abban, hogy számára semmiféle szabályszegéssel és veszéllyel nem jár, ha megtorolja. Valahányszor újra előfordul, hogy verekedéssel – pontosabban verekedéssel is – szegyenbe hozol, én foglak elkalapálni. De istenesen ám, hogy megemlegesd: az iskolai pofozkodásnak olyan következménye van rád nézvést, amit érdemes elkerülnöd. Harmadszor pedig – s legyen ez a

legfőbb tanulság – semmi virtus nincs abban, hogy az összes sértegetőd közül pont a leggyengébben álltal bosszút (ha ugyan ez az volt). Nálad gyengébben, rangban alattad levón, soha ne akarj elégtételt venni! Te főorvos-gyerek vagy, apai és anyai ágon is a dédapáig visszamenőleg számos orvostudorral büszkélkedhetsz. De hisz tudod. Mondtam elégszer... Bárcsak te is folytatnád a sort! Ha nem is sebész, mint én, de legalább belgyógyász vagy ortopédus lehetnél. A bátyád okos, ügyes, szorgalmas. Belőle híres doktor válhat majd. Belőled, mi lesz? Ha olvasni nem tudsz, orvos biztosan nem... legföljebb, ha ügyvéd – nevette el magát, aztán megsimogatta a fejét. – Tudom, kisfiám, hogy nagyon igyekszel. Sokat gyakorolsz is. Édesanyád és Julie rendre beszámol róla. Talán nem is tehetsz erről az egészről, Gust.

Nem volt ideje a további visszamerengésre, mert a piaci árakról és a divatról folytatott, számára érdektelen beszélgetés az ajtón túl, most hirtelen érdekesre fordult.

– És a kisebbik? Van valami változás? – kérdezte a nagynénje.

– Sajnos semmi – felelte az anyja. – Pedig szegény, annyira igyekszik. Julie mesélte épp a minap, hogy portörölgetéskor hosszan figyelte, mint kínlódik egy könyvvel a kezében. Miután reménytelenül próbálkozott azzal, hogy megfejtse a számára semmit mondó jeleket, óriási könnyek gördültek le az arcán... Az a magántanár se ért semmit, akit felfogadtunk. Több ötlettel is előállt, de egyikkel sem jutott semmire. Aztán még képes volt azt mondani, hogy a fiunk vélhetően csökkent értelmű, az idiotizmusnak valami nagyon enyhe fokán áll... Achille igazi apaként viselkedett: csaknem felképelte. Már lendült a keze, de utolsó pillanatban visszafogta magát és a gallérja helyett a csengőt rázta meg. Valósággal kidobatta a lakásunkból.

– De ugye, csakugyan nem ostoba? – kérdezte álszent módon, aggodalmat színelve a néni.

– Hogy lenne az! – csattant fel anya. – Ne kezd már te is, Florence! – Achille, amikor legutóbb a fővárosban járt felkereste a híres Cottage professzort, aki a gyermeklélektan nemzetközi szaktekintélye. Az itteni prefektus távoli rokona, ő ajánlott minket a figyelmébe. A prof. azt mondta, találkozott már nem is egy hasonló esettel. Szerinte ez nem betegség, hanem valamiféle tanulási zavar. Örüljünk, hogy nem társul írási és számolási gondokkal, mert a legtöbb olvasásgátolt gyereknél, akikkel eddig foglalkozott, ezek párban jártak. Az ilyen olvasási nehézségekkel küzdő személyeknek, mint a mi fiunk is – így mond-

Gustave Flaubert 9 évesen

ta – valamelyest másképp működik az agya. Másként észlelik és dolgozzák fel az ingereket. Egy részüknek például hihetetlen emlékezőtehetségük van. Terjedelmes szöveget képesek elraktározni. Élesebb a megfigyelőképességük, könnyebben átlátnak dolgokat. Képzeletük gazdag, kíváncsiak, túlteng bennük az alkotókedv... Persze – mondta – látnia kellene kisfiút és megvizsgálni, hogy látéletet adhasson az állapotáról... Erről azonban Achille hallani sem akar.

– De hát miért? Az Isten szerelmére! Hátha segítene rajta, ha olyan nagy elmedoktor, amilyenek mondog.

– Achille azt mondta, nem teszi ki a gyereket egy ilyen élménynek. Éppen elég, ha az iskolában ostobának, afféle szelle-

mi selejtnek, elmehibásnak tartja magát. Egy ilyen orvosi vizsgálat szerint tovább erősíthetné benne ezt az érzést... Különben is, maga Cottage jelentette ki, hogy e téren egyelőre még sötétben tapogatózik a tudomány.

– És nem is javasolt semmit?

– Azt mondta, hogy más tantárgyak rossz eredményeiért is ez az „olvasási gát” lehet a felelős. Amikor a többiek már rég a szöveges példák megoldásán dolgoznak Gust még valószínűleg csak a szöveg elolvasásával és megértésével bajlódik. Így aztán kevesebb ideje marad a feladatok megoldására, mint a többieknek. Beszéljünk – javasolta – a tanáraival, hogy inkább szóban feleltessék, vagy olvassák fel a feladatok szövegét, hogy neki is a többiekével azonos esélyek teremtődjenek. A hangos felolvasási feladatokat azonban, még ha a társai kinevetik is a fiút, ne hagyják abba – mondta –, mert az jelenti az egyetlen kontrollt afölött, hogy miként változik ez a képessége. Ahogyan úszni is csak úszva lehet megtanulni, olvasni is csak olvasva. Ráadásul a szegyenkezés is hasznos ösztönző lehet. Mi is korholjuk épp ezért időnként – javasolta –, de persze úgy, hogy érezze, ettől függetlenül nagyon szeretjük. Azt is ajánlotta, hogy vizsgáltassuk ki a látását, mert egy parányi rejtett kancsalság is okozhat ilyen gondot... Ezen is túl vagyunk már, de semmi elváltozásra nem derült fény. Azt is indítványozta, használjuk ki, hogy Gust az írásban csak kisebb helyesírási hibákat ejt, de betűket nem cserél fel, s nem vét. Írjon, írjon és írjon! – hangsúlyozta. Ez is elvezetheti az olvasási készség ugrásszerű javulásához... Gust-öt én meg is kértem rá, hogy segítsen leírni az ételreceptjeimet, az apjától meg kapott egy naplót, azt is körmöli minden este. Julie neki diktálja le a napi bevásárlási listáját, de a bátyja is kért tőle már néhány hosszabb írást.

A néni megint kérdezett valamit, de ezt Gust már nem hallotta. Letette kezéből a poharat. Nem arra számított, ami végül a fülébe jutott. Egyszerre nagyon sok dolgot megértett, így elszégyellte magát. Semmi jogalapja nem maradt, hogy tovább hallgatózzon. Egy dolog azonban szeget ütött a fejébe. Attól kezdve semmi nyugta nem volt.

Előbb Julie-vel olvastatta fel oldalanként többször is a legutóbbit kettővel követő olvasmányt a könyvből. Később a bátyjával kötött alkut. Megírja a fogalmazás házi dolgozatát, ha háromszor felolvassa neki ugyanezt az elbeszélést. Fivére ugyan nem értette, erre mi szükség van, de azt tudta, hogy jó üzletet csinál, ha belemegy. Monsieur Dubois – aki két osztállyal feljebb neki is irodalomtanára volt – legutóbb külön kiemelte, hogy az övé volt a legjelesebb írás az egész évfolyamból. Be is zsebelte érte a jelest, noha csak annyi volt a dolga, hogy átírja egy üres papírosra öccse borzasztóan kusza betűkkel rótt gondolatait. Persze a helyesírási vétéseit is helyreütötte. Sajnos korábban nem tudta, hogy Gust ilyen pontos megfigyelésekre képes és ilyen ügyesen, gördülékenyen tudja azokat mondatokká gyúrni.

– Magából, ha így folytatja – dicsérte meg az osztály előtt a gyanútlan Dubois – akár híres író is lehet.

Ha előbb sejtí, hogy a tollal mire képes Gust, már rég nem bajlódott volna a fogalmazásokkal. Örömmel tett tehát eleget öccse kérésének.

Amikor harmadszor olvasta fel a szöveget a fiú szája már együtt mozgott az övével.

... Az nap, amikor Gust került volna sorra, a tanár úr – érzékelve az osztály készülődését – „véletlenül” megint kettőt lapozott egyszerre. Ő lepődött meg leginkább a tiltakozáson.

– Tanár úr! Engem ki tetszett hagyni. Most én jönnek!

– Nézd a nem normálist! Káposztafej bedilizett! De hát eddig is dilis volt! A lükéje! – hangzott innen is, onnan is a teremben.

Ha az önkéntes jelentkezésem meglepődött a tanár úr, ami rákövetkezett, azon még inkább. Gust hibátlanul, határozottan, szépen, értőn hangsúlyozva folytatta a felolvasást onnan, ahol az előző felelő abbahagyta. Nemcsak Dubois úr, az osztálytársak is leesett állal hallgatták.

– Gyere ki a katedrához, Gustave! – szólította fel, a becézést odahagyva a tanár úr, mert arra gondolt, hogy valaki sűgással segítette a fiút. – Innen folytasd, bökött az egyik sorra.

Gust közelebb emelte a szeméhez a könyvet, nehezen, de a néhány felismert betűből kikövetkeztette magában az első két szót, s máris újra zökkenőmentesen olvasott. A tanár úr elismerő mosollyal nyugtázta, hogy mégsem lett csalás áldozata, bár továbbra sem értette az ugrásszerű változást.

– Gratulálok, kisfiam. Gyönyörűen olvastál. Csak így tovább! Ez bizony jeles.

Be is írta a noteszébe.

A következő órán azonban váratlanul megint felszólította. Korábban még sosem volt arra példa, hogy

bárki is újra sorra került volna, ha előző órán felolvasott. Gust megint harsány hahotázást váltott ki az idétlenné facsarodó szavaival. A tanár úr csúnyán rápirított, így végül kénytelen volt bevallani, hogy ő bizony múltkor sem olvasta, hanem fejből mondta el az elbeszélést. Szórol szóra megtanulta ugyanis.

– Idióta! – tört ki újra a leginkább lónyérítésre emlékeztető hangorkán.

A tanár úr azonban most mit sem törődött ezzel. Felcsapta a szöveggyűjteményt az előző olvasmányánál. Találomra felolvasott belőle egy mondatot, majd folytatására szólította riadt szemű diákját. Ő meg azonnal folytatni kezdte. Könyv nem volt előtte. Abban Dubois úr követte a sorról sorra a mondatokat.

– Elképesztő! – jelentette ki. – Még az és és az is is a helyén van! Szó szerint stimmel. Te megtanultad kívülről mind a hat oldalt?!

– Meg.

– A dilinyósát! – áradtak megint a gúnyos megjegyzések.

Dubois értetlenkedve, majd elismerően csóválta a fejét. Csendre intette az osztályt.

– Mit is kezdjek most veled, Gustave?

A többiek izgatottan várták a példás büntetést. Egy ilyen szemtelen átverésért bizonyára igen nagy jár. Nem is sejtették, mennyire igazuk lesz.

– Te megtanultál hat könyvoldalni szöveget, és még ennyi idő múltán is hibátlanul elő tudtad hívni az emlékezetedből?! Nos, a múltkori olvasási jelesedet jobb, ha elfelejted. Látod? Ki is húztam. Atírom a memoriter feladatok oszlopába. A megtanulandó versek rímeseek, ritmusosak és még a leghosszabb is pusztán töredéke ennek a terjedelemnek. Jóval könnyebben megjegyezhetők. Úgy hogy nem is egy, hanem két jelest is jóváírok érte... Ennek a sok röhögő és piszkos szájú – sőt kimondom egyenest – kegyetlen fiatalúrnak meg azt mondom – fordult az osztálytársak felé –, csinálják utánad. Aki két hét múlva nem tudja felmondani a teljes olvasmányt az egyfelől elégtelent kap memoriter-jegyként, másfelől felállva, itt a többiek előtt, hangosan és őszintén bocsánatot kér tőled eddigi szégyentelen viselkedéséért.

Az elbocsátó kézmozdulat után Gust gyűlölködő tekintetekkel találta magát szemben, amikor a helyére indult. Alig tett azonban néhány lépést, visszarendelték a tábla mellé.

– Valami nem hagy nyugodni – hallotta az új utasítás magyarázatát. – Azt a novellát, amit felolvastunk, amíg sorra kerültél és belesültél, nyomon követted?

– Igen, tanár úr.

– Akkor meséld el a saját szavaiddal, s folytasd! Te miként fejeznéd be a történetet?

Gust belekezdett. Rövidesen ámulatba ejtett mindenkit. Olyannyira, hogy a gyűlöletránccokat is eltüntette az arcokról. Szépen, választékosan és folyamatosan beszélt. Olyan történetet rögtönzött, ami érdekfeszítő, izgalmas és meglepő fordulatokban is bővelkedett. A beiktatott párbeszédéknél még azt is érzékeltette, hogy más-más személy szólal meg

a hangján. Dubois eredetileg csak pár percet szánt volna rá, de csaknem az óra végéig hallgatta.

Amikor Gust végzett a történettel, pár másodpercig néma csend ülte meg a termet, majd a hátsó padok valamelyikében bátortalanul összeverődött két tenyér. Néhányan csatlakoztak az ismeretlen kezdeményezőhöz.

– Magnifique! Ez csodálatos volt. Igazi szépirodalmi stíl – szólalt meg megrendülten Dubois úr. – Jobb, mint az eredeti... Ez bizony szintén jelest érdemel, s ez is mindjárt kettőt... Viszont újabb családáldozatának érzem magamat... Most a bátyád részéről. Megjegyzem, sejtettem is az idegenfejtésedet. De, hogy te?! Arra álomban sem gondoltam. Valld be,

Gustave, hogy te diktáltad le a bátyád legutóbbi házi dolgozatát! Valld csak be! Na, gyerünk!

– Nem én voltam – jelentette ki Gust rendkívül bizonytalanul, majd könnyei is előtörttek. – Nem én voltam – ismételte sűrű szipogások közt.

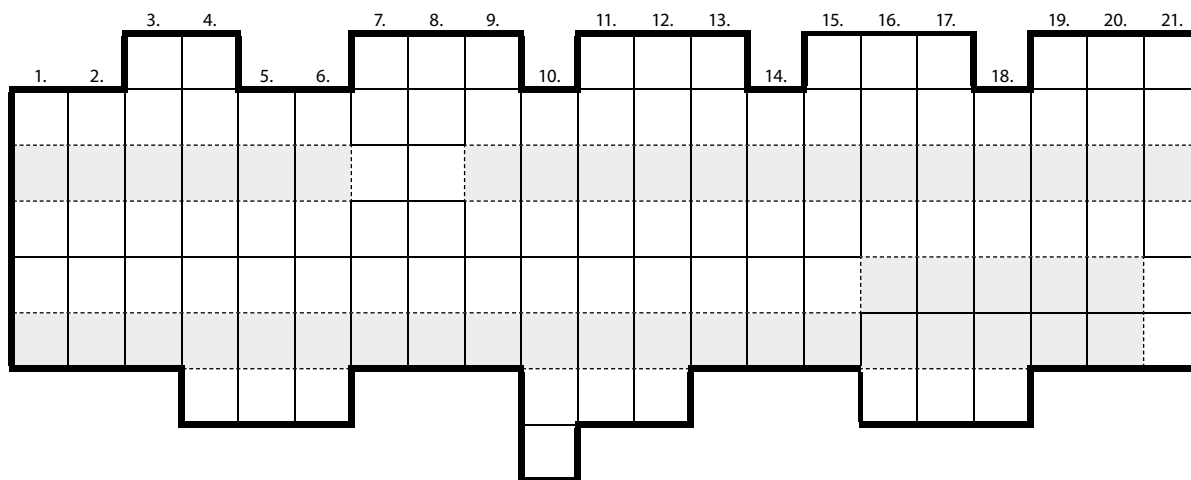
– Hát persze, hogy nem te – ölelte magához Dubois. – Nem te voltál, kisfiam – mondta neki, és már mindent értett.

Gustave Flaubert (1821-1880) bátyja valóban orvos, ő maga viszont a XIX. század második felének legnagyobb francia realista regényírója lett. Diákéveit a ma már közismert diszlexia, az olvasástanulással kapcsolatos részkepességszavar nehezítette meg.

Hegedűs Sándor

Három színdarab

Oszloprejtvényünk szürkével kiemelt négyzeteiben három magyarországi nemzetiségi színtársulat által sikerre vitt darab címét rejtettük el. Az Amfiteatro Görög Nemzetiségi Színház, a Malko Teatro bolgár színház és a Pécsi Horvát Színház híres előadásait felidéző négyzetek akkor válnak olvashatóvá, ha felülről lefelé helyesen írjátok be a meghatározásoknak megfelelő szavakat.

1. Esménykép.	12. Üzemben elkészített.
2. Kellemes illat, fűszeres szag.	13. Nem tegezi.
3. Lassan, kényelmesen lejegyez.	14. Örlmények tisztítására szolgáló háztartási eszköz.
4. Magyarország egyik szomszédja.	15. Vörösmarty költeménye („második himnuszunk”).
5. Királyi, császári fejék, hatalmi jel.	16. Használatával a vonat azonnal megállítható.
6. Fenyegetéssel igyekszik valamit elérni.	17. Mézga Géza lánya, fordítva.
7. Rendezvényre, eseményre invitál.	18. Színpadra áll, műsort ad.
8. Kétrészes női fürdőruha.	19. Dörzsölt ember, széltoló, hóhányó
9. Vicc, bosszantóan együgyű, „fárasztó” csattanóval.	20. Fürdőszobai falburkolóanyag.
10. Árnýkharcos, bérgyilkos a feudális Japánban.	21. Törökország fővárosa.
11. Veszedelmes dél-amerikai ragadozó hal.	

Anyai ág

Az alábbi betűhalmazban olyan jeles magyarországi személyiségek vezetékneveit rejtettük el, akikről sokan nem is sejtik, hogy édesanyja révén valamelyik hazai nemzetiség is roppant büszke lehet rájuk. Elölről, hátulról, alulról, felülről és az átlós irányokból mindkét felé olvasva a felsoroltak mindegyike megtalálható. Ha az összes nevet megleled és kihúzod, a felhasználatlan betűk sorban összeolvasva Mahatma Gandhi egyik mondását teszik olvashatóvá. (A beírtak nevei mögött anyai ági származásukat is feltüntettjük.)

L U Z A V J M Y F R E T É P	ADY Endre költő, újságíró (örmény)
P I N D E A N N N E M Z E P	BÁNFFY György színművész (örmény)
T E Y Y A N N O L O K K A A	BARCSAY Jenő festőművész (örmény)
U L J Z T C Ú R Á O S T D J	BÁRSONY Katalin dokumentumfilmes (roma)
B Í R Ó C S K A D L Ó R T E	BERDA József költő (szlovák)
N S Z A B Ó R Á G S E Á Á J	BÍRÓ András alternatív Nobel-díjas újságíró (bolgár)
Y E G R Ö G L E Z B E K N B	BORBÉLY Szilárd költő, író (ruszin)
K Ö K R A Y D A T O L Ó C Ü	CSÉBY GÉZA irodalomtörténész, költő (lengyel)
L H Á O I Z B A Z É K C S D	EMBER Márk színművész (lengyel)
Y A T P R Ó Á M V S P Z I D	GÖRGEY Artúr hadvezér (szlovák)
N E E E Á N G A Y I K I C S	JANCSÓ Miklós filmrendező (román)
É E B T M S I W E Ö R E S K	KEMÉNY Zsigmond író (román)
M M Z Ó P A R S C I T R A P	KODÁLY Zoltán zeneszerző (lengyel)
E Y F F N Á B A S S K V Í T	KOLLONAY Zoltán zongoraművész, zeneszerző (görög)
K A S I T Ö M Ö R K É N Y T	KORNISS Péter fotóművész (örmény)
O S Y L L E R O K U K B A N	KOZÁK Danuta kajakozó (lengyel)
K C I S B O R B É L Y K Y N	KUKORELLY Endre író (horvát)
Z R Ü L Ó F Ö L D E Á D É T	LENKEY Géza borász (szlovén)
M A G O C S I A L C A V J Á	LÉVAI Katalin író (szerb)
B B Y K Z S N Á S R E T Ó L	MAGOCSI Paul Robert történész (ruszin)
	MÁRIA magyar királynő (bosnyák)
	PARS Krisztián kalapácsvető (szlovén)
	PARTICS Katalin öttusázó (görög)
	PATÓ Selam költő, festő (cigány)
	PEJÓ Róbert filmrendező (román)
	PÉTER Erika költő (szlovák)
	PÉTERFY Jenő irodalomkritikus (német)
	PETŐFI Sándor költő (szlovák)
	RÁKÓCZI Ferenc, II. vezérlő fejedelem (horvát)
	SZABÓ Dezső író (román)
	SZABÓ Lőrinc költő (lengyel)
	SZALÓCZY Ági énekes (roma)
	TAKÁCS Katalin táncrendező (görög)
	TÁNCICS Mihály író, újságíró (szlovák)
	TERSÁNSZKY Józsi Jenő író (német)
	TÖMÖRKÉNY István író (német)
	VAK Béla (II. Béla) magyar király (ukrán)
	VAZUL fejedelemfi, herceg (bolgár)
	VÉN Emil festőművész (olasz)
	WEÖRES Sándor költő (szerb)

A megfejtések a 9778. oldalon találhatóak

Béketűrés

Az alábbi négyzethálóba Lakatos Menyhért (1926-2007) roma születésű magyar író *Akik élni akartak* című regényéből rejtettünk el egy tanulságos mondatot úgy, hogy a megfelelő betűk helyét számokkal jeleztük. Ugyanazon betű helyén mindig ugyanaz a szám található. Az alatta olvasható meghatározásokra adott helyes válasz betűit helyettesítő számok is rendre megegyeznek a hálózatban szereplőkkel. A számoknak megfelelő betűkkel kitöltve a négyzeteket, olvashatóvá válik a feladvány szövege is.

15	18	20	2	21	17	16	15	15	6	5	8	12
9	11	9	7	9	10	5	7	15	7	19	3	14
3	8	5	18	7	19	4	18	20	1	16	15	16
15	8	2	13	7	15	19	5	8	5			

-, egy a hangja. (Ady Endre: Magyar jakobinus dala) – (10, 17, 8, 4, 8, 15, 6 – 13, 14, 1, 8, 15, 6)
- Ezen a településen avatták fel a magyarországi bolgárkertészek emlékére azt az emlékművet, mely egy – Reich László és fia asztalosmesterek által készített – működőképes bolgár öntözőkerékből (Bolgárkerék) és egy feliratos emlékkőből áll. – (16, 15, 14, 4, 7, 19, 1, 5, 14, 5, 6)
- A görög születésű Kossuth-díjas magyar szobrászművész Marcaliban álló bronz köztéri szobra. – (1, 9, 11, 10, 5, 14, 3 – 8, 3)
- „török,, tót, kavarog / e szívben, mely e multnak már adósa / szelíd jövővel – mai magyarok!” (József Attila: A Dunánál) – (1, 15, 1, 4, 11 – 11, 13, 18, 4, 8)
- Cigány (Romano Zhurnalo), Farkas Kálmán főszerkesztésével 1995-1997 között megjelent magyarországi roma havilap. – (16, 20, 11, 14, 15, 21)
- Radio, a magyarországi szlovén nemzetiség önálló földi sugárzású rádiója neve. – (18, 13, 8, 13, 7, 1, 5, 11)
- A ruszin címerpajzs két színe és állata. – (6, 9, 6 – 7, 4, 11, 2, 15)
- Ebben az utcában áll az Európa Öröksége címmel kitüntetett budapesti „nagy” zsinagóga. – (10, 13, 16, 4, 8, 17)
- Más települések mellett ebben a két városban is működik Ukrán Vasárnapi Iskola. – (7, 19, 5, 2, 5, 10 – 6, 13, 18, 5, 11, 13, 18)
- A közszolgálati televízió szerb nemzetiségi műsorának címe. – (7, 11, 21, 7, 16, i – 5, 6, 11, 4, 8)
- Zömében Nyugat-Magyarországon, kisebb részben a szlovéniai Muravidéken található történeti és néprajzi tájegység. – (3, 11, 7, 9, 2)
- Angliai születésű, francia származású 1848/49-es magyar honvédtábornok, majd török pasa. – (9, 17, 12, 12, 8)